

Αθήνα, 25 Ιουλίου 2011

**ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ Ε.Κ.Π.Α. ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΒΜΘ**

Το Τμήμα Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στη 12^η Γενική Συνέλευσή του (8 Ιουλίου 2011), μετά από συζήτηση επί του Προσχεδίου Νόμου «**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**» (στο εξής: νέος νόμος) του Υπουργείου Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, κατέληξε ομόφωνα στα ακόλουθα:

– Το Τμήμα Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών έχει επανειλημμένα αποδείξει το ενδιαφέρον του και εκφράσει δημόσια τις απόψεις του για τη βελτίωση της Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με παρεμβάσεις σε αρμόδιους φορείς και όργανα, με την έκδοση αποφάσεων και ψηφισμάτων και με τη διοργάνωση πανελλήνιας ημερίδας. Ταυτόχρονα, δίνει στην πράξη δείγματα αυτής της προσπάθειας για άνοδο του επιπέδου των Σπουδών και διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων πτυχίων στους φοιτητές του, με την αναμόρφωση του Προγράμματος Σπουδών του, την αξιοποίηση της τεχνολογίας στην εκπαιδευτική πράξη, τις επιτυχείς πραγματοποιήσεις μεγάλων διεθνών συνεδρίων, ημερίδων και διαλέξεων, τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ στο διεθνή επιστημονικό διάλογο, την ουσιαστική αποτίμηση του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου, τις αξιοκρατικές κρίσεις στην επιλογή του διδακτικού προσωπικού (βλ. τον ιστότοπο του Τμήματος Φιλολογίας www.phil.uoa.gr). Για όλα αυτά απαιτήθηκαν και απαιτούνται ώρες, ημέρες και μήνες εντατικής εργασίας εκ μέρους όλων των μελών του Τμήματος. Το Τμήμα με λύπη παρατηρεί ότι αυτή η ειλικρινής και ευσυνείδητη μέριμνα για την ανοδική πορεία των εκπαιδευτικών πραγμάτων κινδυνεύει να ανακοπεί από την εμμονή του Υπουργείου Παιδείας ΔΒΜΘ στην προώθηση για ψήφιση ενός νέου νόμου που δεν βρίσκεται στη σωστή κατεύθυνση, από την επιμονή του να περιφρονεί τις απόψεις των ειδικών και, τέλος, από την άρνησή του να αναλάβει την πρωτοβουλία για έναν πραγματικό διάλογο.

– Ασπάζεται πλήρως και προσυπογράφει το Ψήφισμα της Γ.Σ. του Συλλόγου Διδακτικού Προσωπικού της Φιλοσοφικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α. της 6^{ης} Ιουλίου 2011, με το οποίο ο Σύλλογος απορρίπτει το νέο νόμο διατυπώνοντας τις τεκμηριωμένες ενστάσεις και απόψεις του.

– Ο νέος νόμος υποβαθμίζει το επίπεδο της παρεχόμενης παιδείας και υποβιβάζει τα Πανεπιστήμια σε μεταλυκειακά κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης.

- Ο νέος νόμος θέτει τα Πανεπιστήμια υπό τον ασφυκτικό έλεγχο ενός παντοδύναμου και ανεξέλεγκτου Συμβουλίου Διοίκησης, δημιουργώντας έτσι ένα συγκεντρωτικό, ολιγαρχικό και αδιαφανές σύστημα διοίκησης, το οποίο στην ουσία παραβιάζει θεμελιώδεις ακαδημαϊκές αρχές, πρωτίστως την πλήρη αυτοδιοίκηση των Α.Ε.Ι.

- Ο νέος νόμος υποβαθμίζει τη Σύγκλητο σε γνωμοδοτικό όργανο περιορισμένης αρμοδιότητας, πλήττοντας έτσι τον αντιπροσωπευτικό και δημοκρατικό χαρακτήρα της διοίκησης των Πανεπιστημίων.

- Ο νέος νόμος, προφανώς για λόγους εξοικονόμησης χρημάτων μέσω της μείωσης του αριθμού των μελών Δ.Ε.Π., καταργεί την απολύτως σημαντική εισαγωγική βαθμίδα του Λέκτορα και την αντικαθιστά με μια σαφώς υποβαθμισμένη κατηγορία προσωπικού με αποκλειστικά διδακτικά καθήκοντα, χωρίς δυνατότητα εξέλιξης και παντελώς αποκλεισμένη από τη συμμετοχή στη διοίκηση των Πανεπιστημίων.

- Ο νέος νόμος, παρά τις περί του αντιθέτου διαβεβαιώσεις του Υπουργείου, οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια τα Πανεπιστήμια στην εισαγωγή διδασκων στις προπτυχιακές σπουδές, καθώς ουσιαστικά μεταθέτει την υποχρέωση της πολιτείας για τη χρηματοδότησή τους στα ίδια τα πανεπιστημιακά ιδρύματα, οδηγώντας τα σε οικονομική ασφυξία.

- Ο νέος νόμος προκλητικά αγνοεί και θέτει στο περιθώριο τις ανθρωπιστικές σπουδές, ουσιαστικά τις καταδικάζει σε μαρασμό, καθώς είναι σαφώς προσανατολισμένος σε ένα Πανεπιστήμιο που λειτουργεί με αποκλειστικό κριτήριο τους νόμους της αγοράς.

Πέρα από τις παραπάνω γενικότερες θέσεις, η Γ.Σ. του Τμήματος Φιλολογίας θεωρεί ιδιαίτερα σοβαρή και επικίνδυνη τη διάταξη του νέου νόμου σχετικά με τις Σχολές και τα Τμήματα.

- Ο νέος νόμος λανθασμένα καταργεί τα Τμήματα ως διοικητικές και ακαδημαϊκές μονάδες και καθιστά βασικές διοικητικές και ακαδημαϊκές μονάδες των Πανεπιστημίων τις Σχολές. Υποβιβάζει τα Τμήματα σε εκπαιδευτικές μονάδες, σε απλά σύνολα καθηγητών που διδάσκουν σε ένα πρόγραμμα σπουδών, το οποίο μάλιστα δεν καταρτίζουν καν οι ίδιοι ως ειδικοί. Ωστόσο:
- Τα Τμήματα αποτελούν μέχρι σήμερα τα βασικά κύτταρα της ακαδημαϊκής δομής και παίζουν πρωταρχικό ρόλο στην επιστημονική-ερευνητική ζύμωση και στην οργάνωση και πραγμάτωση της εκπαιδευτικής πράξης στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα.
 - Ο νέος νόμος καταργεί αυτούς τους διοικητικούς πυρήνες και φορείς επιστημονικής δραστηριότητας, χωρίς να τους αναπληρώνει θεσμικά σε όλα τα επίπεδα της σημερινής λειτουργίας τους.
 - Τα πτυχία αποδυναμώνονται τραγικά, καθώς θα δίνονται πλέον από τις Σχολές και δεν θα έχουν ουσιαστικό αντίκρισμα στην επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων.

- Το Τμήμα Φιλολογίας έχει μια σαφή επιστημονική ταυτότητα, την οποία κατακτούν οι απόφοιτοί του Φιλόλογοι μετά από τέσσερα πλήρη έτη σπουδών στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο. Με το νέο νόμο η ενότητα της επιστήμης αντικαθίσταται από τη συλλογή αποσπασματικών στοιχείων γνώσης. Εκτός των άλλων, το Τμήμα Φιλολογίας στελεχώνει τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με Καθηγητές που διδάσκουν το μεγαλύτερο αριθμό των μαθημάτων του αναλυτικού προγράμματος. Τόσο στο παραδοσιακό ελληνικό σχολείο όσο και στο υπό διαμόρφωση Νέο Σχολείο η ειδικότητα του Φιλολόγου έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, καθώς αναλαμβάνει την κύρια ευθύνη για τη γλωσσική παιδεία του συνόλου των μαθητών της πατρίδας μας, συντελεί επίσης στη συγκρότηση της κριτικής σκέψης αλλά και στην καλλιέργεια της ευαισθησίας τους.
- Η Πολιτεία αντί να εκμεταλλευθεί τις δυνατότητες Τμημάτων, όπως το Τμήμα Φιλολογίας, και να σταθεί αρωγός στην προσπάθειά τους να γίνουν εστίες πολιτισμού και πρότυπα κλασικής και νεοελληνικής παιδείας που θα προσελκύνουν ξένους φοιτητές στην Ελλάδα, τα θεωρεί άκριτα και αυθαίρετα ουραγούς των ξένων, αφού οι τελευταίοι κρίνονται απαραίτητοι για να αποκτήσει κύρος οποιαδήποτε διαδικασία εκλογής επιστημονικού προσωπικού, παραγνωρίζοντας το γεγονός ότι μερικά από τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος καλλιεργούνται σε πολύ μικρότερη (έως μηδενική) έκταση σε ξένα Πανεπιστήμια. Τέλος, αγνοεί ότι σε ένα Τμήμα, όπως το Φιλολογικό, πολλές μελέτες επιβάλλεται να γράφονται στην ελληνική και δεν αρκούν οι ξενόγλωσσες δημοσιεύσεις. Οι Έλληνες ειδικοί είναι πολύ πιο ικανοί και κατάλληλοι από τους ξένους ομοτέχνους τους, για να κρίνουν αυτές τις μελέτες.
- Ταυτόχρονα, με το νέο νόμο απαλείφονται ολοκληρωτικά οι Τομείς των Τμημάτων, οι οποίοι αποτελούν αφενός την καρδιά της ερευνητικής και εκπαιδευτικής διαδικασίας και αφετέρου όργανα άμεσης δημοκρατικής συμμετοχής του συνόλου των μελών Δ.Ε.Π. στη λήψη αποφάσεων που αφορούν το στενότερο γνωστικό τους αντικείμενο. Με αυτό τον τρόπο το Πανεπιστήμιο στερείται της πιο ζωντανής κυψέλης προβληματισμού, διαλόγου και λήψης αποφάσεων, στην οποία συμμετέχουν και όλα τα νεότερα μέλη του.
- Το Τμήμα Φιλολογίας με τους τέσσερις Τομείς του (Κλασικής Φιλολογίας, Νεοελληνικής Φιλολογίας, Γλωσσολογίας, και Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας) έχει επιτύχει να λειτουργούν υψηλού επιπέδου Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών του Τμήματος, χωρίς δίδακτρα και οικονομική επιβάρυνση των φοιτητών του. Πρόκειται για το Π.Μ.Σ. του Τμήματος Φιλολογίας (με ειδικεύσεις που αντιστοιχούν στα γνωστικά αντικείμενα των Τομέων), το Δια-τμηματικό Π.Μ.Σ. (Διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής ως ξένης Γλώσσας) και το Δι-ιδρυματικό Π.Μ.Σ. (Τεχνογλωσσία). Όλα αυτά τα Προγράμματα είναι αδιανόητο να αποκοπούν από τους Τομείς και το Τμήμα (επιστημονικά και διοικητικά) και να ευδοκιμήσουν στο πλαίσιο μιας Σχολής Μεταπτυχιακών Σπουδών, όπως επιβάλλει ο νέος νόμος.
- Με την κατάργηση των Τμημάτων και των Τομέων, τη θέση της δημοκρατικής αποκέντρωσης αποφάσεων παίρνει μια ανελαστική γραφειοκρατική μηχανή που δεν έχει ομφάλιο λώρο με το σύνολο των διδασκόντων των επί μέρους

γνωστικών αντικειμένων. Δημιουργούνται υδροκέφαλες Σχολές, γιγαντιαία μορφώματα με εκατοντάδες μέλη Δ.Ε.Π. και ευθύνη για τη διδασκαλία χιλιάδων φοιτητών που σπουδάζουν διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα. Τέτοια γιγαντιαία «εκπαιδευτικά» μορφώματα αποκλείουν το δημοκρατικό έλεγχο των αποφάσεων και μπορούν να αποτελέσουν εστίες αδιαφάνειας, αναξιοκρατίας και διαφθοράς.

- Τα όργανα λήψης αποφάσεων γίνονται με αυτό τον τρόπο γραφειοκρατικά και δύσκαμπτα και θα καλούνται να αποφασίζουν για θέματα τα οποία δεν γνωρίζουν καλά. Άμεση συνέπεια θα είναι η διοικητική δυσλειτουργία και η αποξένωση των μελών Δ.Ε.Π. από τη συλλογική, άμεσα δημοκρατική λήψη αποφάσεων. Το έλλειμμα δημοκρατίας και η γιγάντωση της διοικητικής σύγχυσης και αναποτελεσματικότητας θα είναι ιδιαίτερα έντονα σε μεγάλες Σχολές (π.χ. Φιλοσοφική, Νομική, Ιατρική), στις οποίες μόνο ένα μικρό μέρος των μελών Δ.Ε.Π. θα μπορεί να συμμετέχει στις Συνελεύσεις.

Για όλους τους παραπάνω λόγους η Γ.Σ. του Τμήματος Φιλολογίας του Ε.Κ.Π.Α. καλεί το Υπουργείο να αποσύρει αυτό το σχέδιο νόμου και να προχωρήσει σε ουσιαστικό διάλογο με την πανεπιστημιακή κοινότητα στη βάση των προτάσεων που διατυπώνονται από τις πανεπιστημιακές αρχές, τις Γ.Σ. των πανεπιστημιακών Τμημάτων και τα συνδικαλιστικά όργανα των πανεπιστημιακών δασκάλων. Αποτέλεσμα αυτού του διαλόγου ελπίζουμε ότι θα είναι ένα νέο, ορθολογικό και ευέλικτο θεσμικό πλαίσιο, αποδεκτό από όλες τις πλευρές και επομένως εφαρμόσιμο και λειτουργικό, το οποίο θα επιλύσει τα προβλήματα που μαστίζουν το ελληνικό Πανεπιστήμιο και για τα οποία μεγάλη είναι η ευθύνη της Πολιτείας. Με στόχο την πρόοδο και όχι την οπισθοδρόμηση, κοινή ελπίδα όλων μας είναι η άνοδος του επιπέδου και της ποιότητας της διδασκαλίας και της έρευνας στην ελληνική δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας

Ελένη Καραμαλέγκου